

Cursus **Leren van Luther 2025-2026** **Luther en de Bijbel**

Voor wie zich wil verdiepen in geloofsvragen
is er al een aantal jaren de cursus Leren van Luther.
Elk jaar met een ander thema. Dit jaar is het thema 'Luther en de Bijbel'.
Luther wees het gezag af van de paus en de concilies.
Alleen de Bijbel had voor hem autoriteit.
Wilt u zich daar eens in verdiepen, met elkaar over spreken en van
theologen leren dan is deze cursus iets voor u.

Aanmelden en info:
www.lerenvanluther.nl

Luther écht leren kennen waar het
spannend wordt: dat is het doel van de
cursus Leren van Luther.
Luther wees het gezag af
van de paus en de concilies.
Alleen de Bijbel had voor hem autoriteit.

Protestantse theologie is niet te begrijpen zonder kennis van het gedachtengoed van
de kerkhervormer Maarten Luther (1483-1546). Zijn gedachtengoed heeft kerkhervorming
op gang gebracht en voedt de theologie tot op de dag van vandaag.
In de cursus Leren van Luther wordt elk jaar op een andere wijze aandacht gegeven aan
wat Luther en zijn theologie voor ons in onze tijd kan betekenen.

Deze cursus is voor deelnemers uit alle kerken en voor belangstellenden.
In 18 plaatsen door het land wordt deze cursus aangeboden.

Over de Cursus

Luther en de Bijbel

Hoe lees je de Bijbel? En welke autoriteit heeft de Schrift?
Luther ontvouwt hoe God door de Schrift tot ons spreekt.

Luther wees het gezag af van de paus en de concilies in geloofsvragen. Alleen de Bijbel zelf had voor hem autoriteit. Maar dan niet 'van kافت tot kافت', want het ging hem om het levende Woord dat door de tekst heen spreekt. Daarom liever Solo verbo (door het woord alleen) dan Sola Scriptura (door de Schrift alleen).

Het was een openbaring voor Luther toen hij de Bijbel niet in het hem bekende Kerklatijn maar in zijn grondtalen (Grieks en Hebreeuws) ging lezen. Toen deed hij ook zijn grote 'reformatorische ontdekkingen'. Nauwkeurig lezen en wat je leest betrekken op je eigen ervaringen: dat werd Luthers devies. Iedereen moest zelf de Schrift kunnen lezen. Daarom begon hij al snel aan zijn grootste project: het vertalen van het Oude en Nieuwe Testament in een algemeen begrijpelijk Duits.

Luther en de Bijbel

In vier bijeenkomsten van 1,5 uur gaan we onder leiding van Lutherse theologen op zoek naar het denken en ervaren van de oorspronkelijke Luther en bespreken we wat de betekenis is in onze tijd.

Wat ontdekken wij wanneer we in Luthers spoor gaan luisteren naar de stem die uit de Bijbel spreekt? Op welke wijze houdt het Woord ons een spiegel voor? Het Woord confronteert ons en kan ons troosten. Het Woord kan ons verontrusten en ons de weg wijzen.

In het seizoen 2025-2026 wordt voor de dertiende keer de cursus Leren van Luther aangeboden.

Ooit begonnen als een korte leergang in enkele Lutherse gemeenten wordt deze cursus nu gegeven op achttien plaatsen in heel Nederland; van Groningen tot Heerlen en van Amsterdam tot Hengelo.

De deelnemers zijn niet alleen van lutherse huize maar van alle achtergronden, allen met een belangstelling om zich aan de hand van teksten van Luther in vragen van het geloof te verdiepen.

Docenten/gespreksleiders:

ds. Susanne Freytag
ds. Willy Metzger
ds. André van der Stoel
mevr. Carry Nijland ba
ds. Roel Braakhuis
ds. Jos de Heer
dr. Theo van Willigenburg (tevens cursus-coördinator)

lerenvanluther@gmail.com
tel: 06-33912948

Over de Bijeenkomsten

Bijeenkomst 1 : Je laten lezen door de Bijbel als 'Levend Woord'

Geen paus, geen concilie, geen traditie, geen confessie, maar: solo verbo. Voor Luther vormde 'grammatica' (nauwkeurig lezen) in combinatie met de menselijke ervaring de basis voor het verstaan van de Schrift. De begrippen 'wet' en 'evangelie' spelen daarbij een grote rol. De belangrijkste vraag is daarbij 'Wat doet de tekst met mij'.

Bijeenkomst 2 : Vertalen uit de grondtekst: Luthers ontdekkingen

Toen Luther begreep wat er bedoeld wordt met 'gerechtigheid' en 'beking/omkering' was het, zo schrijft hij, alsof hij "door openstaande deuren waarlijk het paradijs binnenging".

Daarom is een goede vertaling zo belangrijk. Wat maakt een vertaling tot een 'goede' vertaling? Welke vertaling (we nemen er vier) spreekt ons met meeste aan en biedt nieuwe inzichten?

Bijeenkomst 3 : Moeilijke teksten

Hoe kun je omgaan met lastige teksten in de Bijbel, zoals vreselijke passage over geweld of over de 'ondergeschikte' rol van de vrouw? Hoe ging Luther daarmee om? Waarom noemde hij de Jacobusbrief een "strooien brief" en hoe interpreteerde hij passages over Gods toorn en straf?

Bijeenkomst 4 : De Bijbel in het persoonlijke leven

Luther is eigenlijk altijd een kloosterling gebleven voor wie het biddend lezen van de Bijbel dagelijkse praktijk was. Wat is die Lectio Divina en hoe kan deze kloosterlijke praktijk ons helpen om vanuit de Bijbel een persoonlijke spiritualiteit te ontwikkelen? Wat betekent de Bijbel voor ons als we worden aangevochten door twijfel of te lijden hebben onder ziekte en verlies?

LEREN VAN LUTHER 2025-2026

Start: begin september 2025

De cursus omvat vier middag- of avondbijeenkomsten van 1,5 uur.

Deelname kost slechts € 20,- per persoon.

Deelnemers hebben de beschikking over een zorgvuldig samengestelde reader (pdf of kopie) met een selectie van paragrafen uit Luthers werk en aanvullende hedendaagse teksten.

Er is ook een gelegenheid om online deel te nemen.

De cursus gaat door bij minimaal acht deelnemers.

Over de Docenten

ds. Susanne Freytag

was vanaf 1996 verbonden aan de Evangelisch-Lutherse gemeente Groningen. Vanaf september 2016 dient zij de Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland. Vanaf 2024 was ze weer terug als predikant in de Lutherse gemeente Groningen. Zij was vele jaren lid van de Evangelisch-Lutherse synode en van de generale synode.

dr. Theo van Willigenburg

studeerde theologie en filosofie en promoveerde in Utrecht. Hij is emeritus hoogleraar wijsgerige ethiek en thans verbonden als onderzoeker aan de faculteit Religie en Theologie van de Vrije Universiteit. Daarnaast is hij cantor in de Lutherse Kerk van Apeldoorn.

ds. Willy Metzger

is predikant van de Evangelisch-Lutherse Gemeente het Gooi in deeltijd. Hij studeerde theologie in Heidelberg en Amsterdam en kwam vanwege de studie theologie in 1987 naar Nederland. Naast zijn werk als predikant is hij in dienst van de Universiteit van Amsterdam, als consultant voor ICT in Onderwijs en Onderzoek.

ds. André van der Stoep

is predikant van de Evangelisch Lutherse Gemeente Amsterdam. Hij studeerde theologie aan de PThU in Kampen en Amsterdam. Na zijn studie heeft hij als predikant gewerkt in een pioniersproject in Amsterdam Zuidoost. Centrale vraag in zijn werkzaamheden is 'Wat is het goede nieuws in deze situatie?'

mw. b. Carry Nijland

studeerde in haar jonge jaren sociologie aan de RU Utrecht en vanaf 2006 religie studies aan de Radboud Universiteit Nijmegen, richting Geestelijke Verzorging/Pastoraat. In deze studie volgde zij o.a. godsdienstfilosofie, syst. theologie, Bijbel exegese en hermeneutiek. Sinds 2015 is zij ouderling pastoraat voor de E.L.G. Zutphen.

ds. Roel Braakhuis

was 25 jaar pastoraal werker in de RK Kerk. Na zijn afscheid aldaar werd hij predikant in de PKN en tot zijn emeritaat is hij verbonden geweest aan de Protestantse Gemeente in Ammerstol. Hij is één van de vertalers van Luthers werken zoals zijn uitgegeven onder redactie van Prof. Markus Matthias.

ds. Jos de Heer

studeerde Rechten en Theologie aan de Universiteit Utrecht en was predikant in Gemert, Rotterdam-Zuid, Delft (studentenpastoraat), Ouderkerk aan de Amstel, Utrecht en Zaltbommel. Hij publiceerde commentaren op verschillende Nieuwtestamentische geschriften en is kenner van de spiritualiteit van de Lectio Divina.

Over de Locaties

Cursus locaties	Contactpersonen
Groningen: Lutherse kerk Haddingestraat 23, 9711KC Groningen	dhr. Jaap Vette jaapvette@gmail.com - 06 49944650
Leeuwarden: Lutherse kerk Nieuwe Oosterstraat 28-30, 8911KN Leeuwarden	Mw. Elisabeth Huxdorff luthers@xs4all.nl - 06-127 837 13
Zwolle: Lutherse kerk Koestraat 2-4, 8011 NK Zwolle (ingang via Potgietersingel, achterkant van de kerk)	ds. Margo Jonker margojonker@kpnplanet.nl - 038-452 54 08 of 06-13525202
Dalfsen: Kerkelijk Zalencentrum 'De Overkant' Kerkplein 22, 7721 AD Dalfsen	dhr. Frits Prins prins96@kpnmail.nl - 0529-43 32 68
Zutphen: Lutherse kerk Beukerstraat 10, 7201 LD Zutphen (ingang Korte beukerstraat 15, achterkant van de kerk)	Mw. Carry Nijland 7204S85@hetnet.nl - 06-168 981 51
Hengelo: Lutherse kerk Beukerstraat 10, 7201 LD Zutphen (ingang Korte beukerstraat 15, achterkant van de kerk)	Ds. Nico Pronk paspronk@planet.nl - 053-572 15 13
Arnhem: Oud-Katholieke kerk Adolf van Nieuwenalaan 3, 6824 AM Arnhem	Mw. Didi de Mildt secretaris@luthersegemeentearnhem.nl - 06-230 004 68
Eindhoven: Dommelhoefkerk Dommelhoefstraat 1A, 5613 EL Eindhoven	Mw. Irene Oosterveer ioosterveer@slab.nl - 040-223 09 60
Heerlen: Lutherse kerk Meezenbroekerweg 70, 6412 VL Heerlen	Mw. Gerda Boon gerda.boon@hotmail.com - 06-361 091 77
Nijmegen: Lutherse kerk Prins Hendrikstraat 79, 6521 AX Nijmegen	Mw. Lilo Dankbaar lilo.dankbaar@gmail.com - 06-145 593 29
Ede: Lutherse Kerk Beukenlaan 12, 6711 NH Ede	Mw. Karin Schonewille caschonewille@gmail.com -
Culemborg: Lutherse kerk Achterstraat 2-4, 4101 BB Culemborg	Mw. Marion van der Werf elg.culemborg@live.nl - 06-180 602 36
Utrecht: Kapel van de Lutherse Kerk Hamburgerstraat 9, 3512 NN Utrecht	ds. Hetty Brederoo ds.jhbrederoo@gmail.com - 06-434 626 36
Woerden: Lutherse kerk Jan de Bakkerstraat 11, 3441 ED Woerden	ds. Hesther Radstake dominee@lutherswoerden.nl - 06-82322909
't Gooi: Gemeente Centrum ELG Het Gooi Mecklenburglaan 52, 1404 BJ Bussum	ds. Willy Metzger predikant@elghetgooi.nl - 035-692 02 41
Amsterdam: Oude Lutherse kerk Singel 411, 1012 WN Amsterdam (ingang Handboogstraat 4, achterzijde gebouw)	ds. André van der Stoel andrevanderstoel@luthersamsterdam.nl - 06-15598246
Den Haag: Lutherse Kerk Lutherse Burgwal 7-9, 2512 CB Den Haag	Contactpersoon nog onbekend elgdenhaag@gmail.com
Rotterdam: Andreaskerk Heer Vrankenstraat 51, 3036 LB Rotterdam	mw. Evelien van Zoelen-Haas evelienhaas@gmail.com

Rooster Leren van Luther 2025-2026

		1ste bijeenkomst	2de bijeenkomst	3de bijeenkomst	4de bijeenkomst
Nijmegen	di-avond	02-sep	16-sep	30-sep	14-okt
Eindhoven	di-middag	02-sep	16-sep	30-sep	14-okt
Zutphen/Hengelo	di-middag	09-sep	23-sep	07-okt	21-okt
Arnhem	di-avond	09-sep	23-sep	07-okt	21-okt
Ede	do-avond	02-okt	16-okt	30-okt	13-nov
Groningen	wo-middag	08-okt	22-okt	05-nov	19-nov
Leeuwarden	wo-avond	08-okt	22-okt	05-nov	19-nov
Culemborg	wo-avond	15-okt	29-okt	12-nov	26-nov
't Gooi	do-avond	16-okt	30-okt	13-nov	27-nov
Amsterdam	do-avond	23-okt	06-nov	20-nov	04-dec
Dalfsen	di-middag	28-okt	11-nov	25-nov	09-dec
Zwolle	di-avond	28-okt	11-nov	25-nov	09-dec
Utrecht/Woerden	di-avond	04-nov	18-nov	02-dec	16-dec
Den Haag	do-avond	13-nov	27-nov	11-dec	08-jan
Heerlen	wo-avond	19-nov	03-dec	17-dec	15-jan
Rotterdam	di-avond	02-dec	06-jan	20-jan	03-feb
Online	do-avond	08-jan	22-jan	05-feb	19-feb

Tenzij anders vermeld vindt de cursus plaats aan het begin van de avond van 19.30-21.00 uur.

De middagbijeenkomsten zijn van 14.30-16.00 uur.

Minimale deelname van de cursus op een locatie is 8 deelnemers.

Kosten cursus: € 20,- (inclusief reader die als pdf beschikbaar wordt gesteld)

Aanmelden voor de cursus

Wilt u zich aanmelden voor de cursus ga dan naar onze website en schrijf u in! U mag zich ook inschrijven via een e-mail (of bel) naar de contactpersoon van de cursuslocatie waar u de cursus wilt volgen. Aanmelden voor de online (zoom) bijeenkomsten kan ook via: lerenvanluther@gmail.com.

Aanmelden en info:

www.lerenvanluther.nl